

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.286/2009 privind Codul Penal

Analizând propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.286/2009 privind Codul Penal, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B566 din 19.11.2014,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea art.257 alin.(4) din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul incriminării drept ultraj a faptelor prevăzute la art.257 alin.(1) - (3) săvârșite asupra personalului medical aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Potrivit Expunerii de motive, sancționarea mai gravă a anumitor infracțiuni săvârșite împotriva personalului medical este preconizată în scopul descurajării săvârșirii acestor fapte, astfel încât cadrele medicale să poată acționa eficient în interesul pacienților.

Fără a pune în discuție oportunitatea agravării răspunderii penale în cazul săvârșirii unor infracțiuni împotriva personalului medical aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții, precizăm că această soluție legislativă nu poate fi

realizată pe calea modificării art.257 din Codul penal care incriminează infracțiunea de ultraj, așa cum se propune în proiect.

Infracțiunea de ultraj, prevăzută de art.257 din Codul penal, este o infracțiune contra autorității al cărei obiect juridic principal este autoritatea organului de stat în cadrul și în numele căruia acționează funcționarul public ultragiat, precum și relațiile sociale a căror desfășurare normală depinde de apărarea autorității organului de stat respectiv¹. Așa cum s-a precizat în jurisprudența Curții Constituționale, explicația incriminării infracțiunii de ultraj constă în faptul că **valoarea socială ocrotită în principal o reprezintă exercitarea autorității de stat**². Astfel, subiectul pasiv principal al infracțiunii de ultraj este „un organ prin care se înfăptuiește vreuna dintre puterile statului, legislativă, executivă sau judecătorească și care își exercită autoritatea prin funcționari publici anume împuterniciți în acest scop”³. Pe de altă parte, subiectul pasiv adiacent al infracțiunii de ultraj este **numai funcționarul public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat**. În doctrină⁴ și în practica judiciară⁵ s-a precizat că „prin funcționar care îndeplinește o funcție care implică exercițiul autorității de stat, în sensul art.239 din Codul penal trebuie înțeles numai acel funcționar din cadrul organelor prin care se realizează puterea de stat care, potrivit legii sau altor acte normative, este împuternicit să ia măsuri cu caracter obligatoriu și să impună respectarea lor ori acela care, deși nu are dreptul de a emite acte și a lua măsuri cu caracter obligatoriu, este însărcinat cu executarea unor asemenea dispoziții sau măsuri luate de organele competente”.

Având în vedere aceste aspecte, rezultă că **personalul medical**, în ansamblul său, nu întrunește condițiile specifice cerute subiectului pasiv al infracțiunii de ultraj, întrucât nu se poate susține că ar face parte din categoria funcționarilor publici care îndeplinesc o funcție ce implică exercițiul autorității de stat. Menționăm că în doctrină⁶ s-a

¹ C. Bulai, A. Filipaș, C-tin. Mitrache, B.N. Bulai, C. Mitrache - *Instituții de drept penal*, Editura Trei, București, 2008, p.476

² Decizia Curții Constituționale nr.26 din 23 februarie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 239 alin. 1 din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.136 din 1 aprilie 2009.

³ C. Bulai, A. Filipaș, C-tin. Mitrache, B.N. Bulai, C. Mitrache, *idem*.

⁴ C. Bulai, A. Filipaș, C-tin. Mitrache, B.N. Bulai, C. Mitrache, *idem*

⁵ Tribunalul Suprem, Secția penală, decizia 4089/1971

⁶ C. Bulai, A.Filipaș, C-tin.Mitrache, B.N.Bulai, C.Mitrache - *op.cit.*, p.477

precizat totuși că, **în anumite condiții**, personalul medical care desfășoară o activitate de asistență medicală profilactică și/sau curativă impusă de necesitatea combaterii sau reducerii riscului pentru sănătatea populației ar putea fi subiect pasiv al infracțiunii de ultraj. Precizăm însă că, prin prezenta propunere se are în vedere asimilarea personalului medical cu funcționarii publici care îndeplinesc o funcție ce implică exercițiul autorității de stat pentru **toate situațiile** în care respectivul personal se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

O astfel de asimilare ar putea fi prevăzută în cuprinsul unei legi speciale, însă nu poate fi realizată chiar în cuprinsul normei care incriminează ultrajul, întrucât afectează logica incriminării acestei fapte, precum și a grupării infracțiunilor în cuprinsul Părții Speciale a Codului penal. În acest sens, precizăm că există în legislație norme prin care persoane care îndeplinesc anumite activități sunt asimilate funcționarilor publici care îndeplinesc o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, în ceea ce privește exercitarea respectivei activități. Astfel, potrivit art.48 din Legea organizării și funcționării statisticii oficiale în România nr.226/2009, cu modificările și completările ulterioare, *salariații Institutului Național de Statistică și ai celorlalți producători de statistici oficiale, precum și personalul atras din afara Sistemului statistic național, implicați în realizarea de recensăminte și a altor cercetări statistice se bucură, pe perioada îndeplinirii acestei activități, de protecția legii, fiind considerați ca îndeplinind o funcție publică ce implică exercițiul autorității de stat*. De asemenea, potrivit art.51 alin.(3) din Legea nr.48/2006 - Codul silvic, *în exercitarea atribuțiilor de serviciu privind paza fondului forestier, în constatarea contravențiilor și a faptelor ce constituie infracțiuni silvice, personalul silvic este asimilat personalului care îndeplinește funcții ce implică exercițiul autorității publice*.

În ceea ce privește personalul medical, o **normă generică** privind asimilarea acestuia, în toate situațiile, cu funcționarii publici care îndeplinesc o funcție care implică exercițiul autorității de stat, ar genera probleme în ceea ce privește raportul dintre infracțiunea de ultraj (care ar include și incriminarea faptelor săvârșite împotriva personalului medical) și infracțiunea prevăzută de art.641¹ din Legea nr.95/2006, cu modificările și completările ulterioare. Precizăm că această ultimă normă prevede, drept infracțiune de sine stătătoare, săvârșirea anumitor fapte împotriva unui medic, asistent medical, șofer de autosanitară, ambulanțier sau oricărui alt fel de personal din

sistemul sanitar, aflat în exercițiul funcțiunii ori pentru fapte îndeplinite în exercițiul funcțiunii.

Prin urmare, s-ar ajunge la o dublă incriminare a aceleiași fapte, creându-se astfel un paralelism legislativ interzis de normele de tehnică legislativă.

Pentru aceste motive, sancționarea mai gravă a săvârșirii anumitor infracțiuni împotriva personalului medical aflat în exercițiul funcțiunii sau pentru fapte îndeplinite în exercițiul funcțiunii ar putea fi realizată printr-o modificare expresă a art.641¹ din Legea nr.95/2006, și nu a art.257 din Codul penal.

În acest sens, respectiva intervenție legislativă ar trebui să aibă în vedere și corelarea infracțiunilor prevăzute în prezent de art.641¹ din Legea nr.95/2006 cu infracțiunile incriminate de noul Cod penal. Avem în vedere faptul că textul în vigoare nu este actualizat, făcând referire la infracțiuni prevăzute de Codul penal anterior.

În plus, ținând seama de obiectivele prezentului proiect, prin modificarea art.641¹ din Legea nr.95/2006 s-ar putea extinde sfera infracțiunilor la care în prezent se face trimitere, similar incriminării ultrajului, și s-ar putea prevedea modalitatea de agravare a pedepsei.

În ceea ce privește sfera persoanelor ocrotite, precizăm că noțiunea generică de „personal medical”, utilizată în cuprinsul prezentului proiect, nu este suficientă pentru delimitarea subiectului pasiv al infracțiunii, astfel încât ar trebui ca noua normă de incriminare din cuprinsul art.641¹ din Legea nr.95/2006 să se refere, în mod expres, la categoriile de personal din sistemul medical, similar reglementării actuale.

Având în vedere cele de mai sus, proiectul nu poate fi promovat în forma propusă.

PRESEDINTE
dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. 1365/17.12.2014.

Lege privind Codul penal

Decizia ICCJ nr. 2/2014 - M.Of. nr. 3019 din 30 apr. 2014(art. 5);Decizia ICCJ nr. 1/2014- M.Of. nr. 349/13 mai 2014(art. 6, art. 39);Decizia ICCJ nr. 4/2014 - M.Of. nr. 434/13 iun. 2014(art. 129 alin. (2) lit. b));Decizia ICCJ nr. 5/2014- M.Of. nr. 470/26 iun. 2014(art. 9);Decizia ICCJ nr. 6/2014- M.Of. nr. 471/26 iun. 2014(art. 6 alin.(1));Decizia ICCJ nr. 7/2014- M.Of. nr. 471/26 iun. 2014(art. 6);Decizia ICCJ nr. 8/2014- M.Of. nr. 473/27 iun. 2014(art. 6 alin. (1));Decizia ICCJ nr. 14/2014- M.Of. nr. 525/15 iul. 2014(art. 6 alin. (1));Decizia ICCJ nr. 14/2014- M.Of. nr. 546/23 iul. 2014(art. 6 alin. (1));Decizia I.C.C.J. nr. 20/2014 - M.Of. nr. 766/22 oct. 2014(art. 175 alin. (2) teza întâi));Decizia ICCJ nr. 21/2014- M.Of. nr. 829/13 nov. 2014(art. 5 alin. (1))

1 promulgată prin D. nr. 1211/2009 M. Of. nr. 510/24 iul. 2009
Decret pentru promulgarea Legii privind Codul penal

2 modificări prin L. nr. 27/2012 M. Of. nr. 180/20 mar. 2012 *modifică art. 153 alin. (2), art. 161 alin. (2); introduce alin. (3) la art. 153, alin. (3) la art. 161*

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

3 completat prin L. nr. 63/2012 M. Of. nr. 258/19 apr. 2012 *introduce lit. e) la art. 108, art. 112_1*

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Notă: v. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 118 din Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 118 și 118_2 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 112 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 112 și 112_1 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă.

4 modificări prin L. nr. 187/2012 M. Of. nr. 757/12 nov. 2012 *la data de 1 februarie 2014, modifică art. 9 alin. (3), art. 61 alin. (3), art. 64 alin. (5) lit. b), art. 65 alin. (1), (2) și (4), art. 80 alin. (2) lit. d), art. 82, art. 83 alin. (4), art. 85 alin. (3) și (4), art. 93 alin. (4), art. 98 alin. (1), art. 101 alin. (4), art. 106, art. 116 alin. (2), art. 144 alin. (1) și (2), art. 155 alin. (4), art. 175 alin. (1) lit. c), art. 182 lit. e), art. 210, art. 211 alin. (2), art. 231, art. 234 alin. (2), art. 289 alin. (1), art. 292 alin. (1), art. 294 lit. c), art. 302 alin. (6), art. 308 alin. (1), art. 344, art. 345, art. 391 alin. (2), art. 416 alin. (3), art. 430; introduce lit. d) la art. 75 alin. (1), lit. g) la art. 294, alin. (7) la art. 302, alin. (6) și (7) la art. 342, alin. (5) la art. 407, lit. h) la art. 443 alin. (1); abrogă art. 101 alin. (6), art. 139 alin. (3)*

Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Decizia ICCJ nr. 4/2014 - M.Of. nr. 434/13 iun. 2014

5 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 265/2014 M. Of. nr. 372/20 mai 2014 *dispozițiile art. 5 sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.*

Decizia nr. 265 din 6 mai 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 din Codul penal

1365

este admisă excepția
de neconst. prin

D.C.C. nr. 508/2014

M. Of. nr. 843/19 nov. 2014

Decizia nr. 508 din 7 octombrie 2014 referitoare la excepția de
neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (3) din Codul
penal

*prevederile art. 159 alin. (3) sunt
constituționale în măsura în care se aplică
tuturor inculpaților trimiși în judecată
înaintea datei intrării în vigoare a Legii nr.
286/2009 privind Codul penal și pentru
care la acea dată momentul citirii actului
de sesizare fusese depășit*